

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 22/12/2025 15:36
Sayı: E-120.07.03-1763161

2025 AİLE YILI

Sayı : E-85112434-610-7688129

Konu : Soru Önergeleri

7/28137 GK 162

7/34262 GK 19

7/35376-35378 GK 32

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

7/36043
7/36157
7/36159
GK 41

- İlgi : a) 21.05.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04/E.1630684 sayılı yazınız.
b) 07.10.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04/E.1712094 sayılı yazınız.
c) 28.10.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04/E.1724950 sayılı yazınız.
ç) 12.11.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04/E.1733357 sayılı yazınız.
d) 12.11.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04/E.1733959 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde yer alan soru önergelerine ilişkin Bakanlığımızca hazırlanan cevaplar Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Nuri ERSOY
Bakan

Ek: Liste ve Cevaplar (21 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 8591ED8D-9FBD-4B80-88F6-657057DF8E2F Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ktb-ebys>

Cumhuriyet Bulvarı No: 4 Ulus Altındağ / ANKARA
Telefon No: (312) 470 8000 Belge Geçer No: (312) 470 5131
<http://www.ktb.gov.tr> <http://sgb.ktb.gov.tr>
KEP Adresi : kulturveturizmbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için:Hülya
TANRIVERDİ
İşletme İşçisi
Telefon No:(312) 470 50 07

**AYDIN MİLLETVEKİLİ SAYIN EVRİM KARAKOZ'UN 7/28137 ESAS SAYILI
SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

Bakanlığımız (Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü)'ca;

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yatırım Programından aktarılan ödeneklerle 2020-2024 yılları arasında;

- Aydın, Efeler, Adnan Menderes Demokrasi ve Etnografya Müzesi Onarımı Teşhir Tanzimi ve Çevre Düzenlemesi (2021),
- Karacasu İlçesi Kunak Evi Restorasyonu (2021),
- Aydın Yörük Ali Efe Müzesi Onarımı (2022),
- Aydın, Karacasu, Afrodisias Müze Binasının Deprem Risk Raporu Hazırlanması (2022),
- Aydın İli, Kuşadası İlçesi, Davutlar Beldesi, Kurşunlu Manastırı Projelerinin Hazırlanması (2023),
- Aydın Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Tescilli A, B ve C Blok Hizmet Binası Deprem Performansının Belirlenmesi (2023-2024),
- Aydın İli, Germencik İlçesi, Magnesia Antik Kenti Zeus Tapınağı ve Stadion (Hipodrom) Yapıları Rölöve Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri Yapımı (2024)

işleri gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca, 2020-2024 yılları arasında eş finansman kapsamında;

- Aydın Tralleis Antik Kenti Gymnasium ve Hamam Yapısı Giriş Kapısı (Üç Gözler) Restorasyonu,
- Aydın İli, Sultanhisar İlçesi, Nysa Örenyeri Ziyaretçi Karşılama Merkezi Projesi,
- Aydın Nysa Örenyeri Ziyaretçi Karşılama Merkezi Proje Uygulaması

işlerine ödenek desteği verilmiştir.

Taşınmaz Kültür Varlıklarına Yardım Sağlanmasına Dair Yönetmelik kapsamında bugüne kadar Aydın ilinde özel mülkiyete ait tescilli taşınmaz kültür varlığı 21 yapıya proje yardımı, 17 yapıya ise uygulama yardımı yapılmıştır.

Aydın ilinde bulunan tescilli taşınmaz kültür varlıklarının korunması için 2025 Yılı Yatırım Programında, proje ve restorasyon uygulamalarına yönelik yeterli miktarda ödenek ayrılmıştır.

2025 yılında Milet Antik Kenti Ziyaretçi Karşılama Merkezi ve Çevre Düzenleme Projeleri ile Didim Apollon Tapınağı Çevre Düzenleme Uygulama İşi tamamlanmıştır.

- Söke İlçesi, Aziz Nikolas Kilisesi Proje Yapımı,
- Afrodisias Müzesi Yeni Bina Mimari, İnşaat, Elektrik, Makine Mühendisliği ve Eski Bina Mimari Tadilat, Güçlendirme, Elektrik Makine Mühendisliği Çevre Düzenleme ve Teşhir Tanzim Projeleri ile Bütüncül Çevre Düzenleme ve Antik Kent Yapıları Restorasyon Projeleri,
- Magnesia Antik Kenti'nde Stadion (Hipodrom) Restorasyon Projeleri ile Tralleis Örenyeri Ziyaretçi Karşılama ve Çevre Düzenlemesi Uygulaması

devam etmektedir.

Milet Antik Kenti Ziyaretçi Karşılama Merkezi, Aydınlatma ve Çevre Düzenlemesi, Antik Tiyatro Restorasyonu ve Sağıklaştırma Projeleri ile Aphrodisias Antik Kenti Aydınlatma ve Çevre Düzenleme Uygulaması ve Osmanlı Hamamı ve Geyre Evleri Restorasyonu uygulamalarının 2026 yılında başlatılması planlanmaktadır.

Ülkemizin arkeolojik değerlerinin bilimsel çalışmalar ışığında hızla gün yüzüne çıkarılması, ülke çapında kazı ve restorasyon çalışmaları gerçekleştirilerek Anadolu'nun tamamında kültür turizmi potansiyelinin ortaya konması ve aynı zamanda da üniversitelerin arkeoloji ve sanat tarihi bölümünden mezun olan gençlere istihdam sağlanması hedefleriyle Bakanlığımızca 2024 yılında Geleceğe Miras Projesi başlatılmıştır. Proje kapsamında antik kentlerimizde kazı ve restorasyon işleri yürütülürken bir yandan da bütüncül çevre düzenleme projeleriyle kamuya açık gezilebilir alanlarda, örenyeri ziyaretçi karşılama merkezleri yapımı, aydınlatma çalışmaları, ziyaretçi yönetim planları yapılmasına yönelik çalışmalar devam etmekte olup Aydın ilinde 10 antik kentimiz proje kapsamına alınmıştır.

Aydın ilindeki antik kentlerde yapılan kazı çalışmalarına ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Bakanlar Kurulu Kararlı/Cumhurbaşkanı Kararlı Türk Kazıları

- Alabanda Antik Kenti: Aydın ili, Çine ilçesinin yaklaşık olarak 7 km batısında yer alan Alabanda Kentinde kazı çalışmaları 2015 yılından itibaren Atatürk Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ali Yalçın Tavukçu'nun başkanlığındaki yürütülmektedir. 2024 ve 2025 yıllarında Geleceğe Miras Projesi kapsamında olup yeterli ödenek aktarımı sağlanmaktadır.
- Kadıkalesi: Aydın ili, Kuşadası ilçesinde yer alan Kadıkalesi'nde 2001-2020 yılları arasında Ege Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Zeynep Mercangöz

başkanlığında yürütülen çalışmalar, 2024 yılından itibaren Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Suna Çağapıray başkanlığında sürdürülmektedir. 2025 yılı itibarıyla Geleceğe Miras Projesi kapsamında olup yeterli ödenek aktarımı sağlanmaktadır.

- Magnesia Antik Kenti: Aydın ili, Germencik ilçesinde yer alan Magnesia Antik Kenti'nde 1984-2021 yılları arasında Ankara Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Orhan Bingöl başkanlığında yürütülen çalışmalar, 2021 yılından itibaren Ankara Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Görkem Kökdemir başkanlığında sürdürülmektedir. 2024 ve 2025 yıllarında Geleceğe Miras Projesi kapsamında olup yeterli ödenek aktarımı sağlanmaktadır.
- Nysa Antik Kenti: Aydın ili, Sultanhisar ilçesi, Nysa Antik Kenti'nde 2012 yılında Aydın Müzesi Müdürlüğü başkanlığında, Prof. Dr. S. Hakan Öztaner bilimsel sorumluluğunda başlayan kazı çalışmaları, 2017 yılından itibaren Ankara Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. S. Hakan Öztaner başkanlığında sürdürülmektedir. 2024 ve 2025 yıllarında Geleceğe Miras Projesi kapsamında olup yeterli ödenek aktarımı sağlanmaktadır.
- Priene Antik Kenti: Aydın ili, Söke ilçesi Priene Antik Kenti'nde 2013-2018 yıllarında Milet Müzesi Müdürlüğü başkanlığında başlanılan kazı çalışmaları, 2018 yılından itibaren Bursa Uludağ Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. İ. Hakan Mert başkanlığında yürütülmektedir. 2025 yılı itibarıyla Geleceğe Miras Projesi kapsamında olup yeterli ödenek aktarımı sağlanmaktadır.
- Tralleis Antik Kenti: Aydın ili, Efeler ilçesi, Tralleis Antik Kenti'nde Aydın Müzesi Müdürlüğü başkanlığında gerçekleştirilen kazı çalışmaları 2024 yılı itibarıyla Aydın Adnan Menderes Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Murat Çekilmez başkanlığında sürdürülmektedir. 2024 ve 2025 yıllarında Geleceğe Miras Projesi kapsamında olup yeterli ödenek aktarımı sağlanmaktadır.

Bakanlar Kurulu Kararlı/Cumhurbaşkanı Kararlı Yabancı Kazılar

- Aphrodisias Antik Kenti: Aydın ili, Karacasu ilçesi, Aphrodisias Antik Kenti'nde, Bakanlar Kurulu'nun 15.05.1993 tarihli ve 93/4430 sayılı kararı ile Bakanlığımız ve New York Üniversitesi adına Prof. Dr. R. R. Roland Smith başkanlığında kazı çalışmalarına devam edilmektedir. Ayrıca alanda, Bakanlığımız Geleceğe Miras Projesi kapsamında Pamukkale Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bahadır Duman tarafından kazı, restorasyon ve çevre düzenlemesi çalışmaları da yürütülmektedir. 2024 ve 2025 yıllarında Geleceğe Miras Projesi kapsamında olup yeterli ödenek aktarımı sağlanmaktadır.
- Milet Antik Kenti: Aydın ili, Didim ilçesi, Milet Antik Kenti'nde 10.04.2019 tarihli ve 881 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Bakanlığımız ve Hamburg Üniversitesi adına Prof. Dr. Christof Berns başkanlığında kazı çalışmaları sürdürülmektedir. 2024 ve 2025 yıllarında Geleceğe Miras Projesi kapsamında olup yeterli ödenek aktarımı sağlanmaktadır.

Müze Kazıları

- Horasan Mezarlığı Kazısı: Aydın ili, Nazilli ilçesi, Bozyurt Mahallesi, Horasan Mezarlığında, Aydın Müzesi Müdürlüğü başkanlığında, Prof. Dr. Bülent Nuri Kılavuz'un bilimsel sorumluluğunda kazı, temizlik, restorasyon ve belgeleme çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Söz konusu çalışmaların sürdürülmesi amacıyla 2025 yılında gerekli kazı izni verilmiştir. 2025 yılı itibarıyla Geleceğe Miras Projesi kapsamında olup yeterli ödenek aktarımı sağlanmaktadır.
- Didim Örenyeri Kazısı: Aydın ili, Didim ilçesi, Didim Örenyeri'nde, 2025 yılında Milet Müzesi Müdürlüğü başkanlığında, Ege Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Hüseyin Cevizoğlu'nun bilimsel sorumluluğunda gerçekleştirilmesi planlanan kazı, temizlik, restorasyon ve belgeleme çalışmalarına Bakanlığımızca gerekli izin verilmiştir. 2025 yılı itibarıyla Geleceğe Miras Projesi kapsamında olup yeterli ödenek aktarımı sağlanmaktadır.

Aydın ili, Söke ilçesi, Güllübahçe Mahallesi sınırları içerisinde yer alan Priene Arkeolojik Alanı 2018 yılında UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'ne kaydedilmiştir. Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Söke Belediye Başkanlığı arasında "Priene Antik Kenti Alan Yönetim Planı ve UNESCO Dünya Miras Listesi Adaylık Dosyası Hazırlama Sürecinde İşbirliği Hakkında Protokol" 2023 yılında imzalanmıştır.

Bakanlığımız (Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü)'ca;

Aydın ili bütününde 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca ilan edilen Aydın Didim Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi (KTKGB), Aydın Akbük Turizm Merkezi, Muğla Milas Akbük Turizm Merkezi, Muğla Milas Akbük Kazıklıkoyu Kıyı Bandı Turizm Merkezi, Aydın Kuşadası Çamlımanı Turizm Merkezi, Aydın Kuşadası Yat Limanı Turizm Merkezi ve Kuşadası Hacıfeyzullah Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi bulunmaktadır.

Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ve turizm merkezi ilan edilen alanlarda her ölçekte planlama çalışmaları Bakanlığımızca yürütülmekte olup özellikle Aydın Didim KTKGB kapsamında deniz ve kıyı turizmine yönelik büyük ölçekli nitelikli turizm tesislerinin oluşturulmasına yönelik planlama çalışmaları yürütülmektedir.

Ayrıca, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ve Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelik uyarınca Aydın ilinde 2022 yılında 1.100 yatak kapasiteli otel türünde 1 tahsis işlemi yapılmış olup tesis yatırım aşamasındadır.

Öte yandan, Aydın Dr. Hidayet Sayın Kültür Merkezi 2009 yılında, Aydın Nazilli Kültür Merkezi ise 2011 yılında ülkemize kazandırılmış olup güncel Deprem Yönetmeliğine göre yapılan deprem performans analizine istinaden söz konusu binaların güçlendirilmesi çalışmaları devam etmektedir.

Bunun yanı sıra, Kamu Eliyle Yapılan Kültür Yatırımlarına Destek Projesi kapsamında Aydın ilindeki muhtelif kültür yatırımları için ödenek gönderilmiştir.

Bakanlığımız (Tanıtma Genel Müdürlüğü, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Genel Müdürlüğü)'ca;

Türkiye'nin iç ve dış turizm pazarında bir marka haline gelmesi, kültürel ve doğal mirasının keşfedilmesi ve tanıtılması amacıyla faaliyet gösteren Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, Aydın ve ilçelerinin tarihi, doğal ve turistik değerlerinin tanıtımına yönelik çeşitli çalışmalar gerçekleştirmektedir. İl Tanıtım ve Geliştirme Programı kapsamında Aydın İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu kurulmuştur.

GoTürkiye platformu, GoTürkiye sosyal medya hesapları ve il özelinde oluşturulan Go ve Gezsen Instagram sosyal medya hesapları aracılığıyla Aydın ve ilçelerinin tanıtımı gerçekleştirilmektedir. 2025 Ocak-Ekim ayları arasında 47 ülkede gerçekleştirilen dijital banner kampanyaları ile aydin.goturkiye.com adresinde toplam 180,7 milyon gösterim elde edilmiştir.

Yurt içi ve yurt dışından basın mensupları, influencerlar ve kanaat önderleri davet edilerek çeşitli etkinlikler ve ağırlama programları düzenlenmektedir. 2024 yılında Aydın'da toplam 8 etkinlik gerçekleşmiş 12 basın mensubu, 10 influencer, 40 tur operatörü temsilcisi ve özel proje kapsamında 26 kişi olmak üzere 10 ülkeden toplam 88 kişi ağırlanmıştır.

İç turizm çalışmaları kapsamında Dijital PR projesi ile gerçekleştirilen GezsenAydın sosyal medya influencer ağırlamasında, 21-23 Ağustos 2024 tarihleri arasında 7 influencer 05-08 Eylül 2024 tarihleri arasında yine 7 influencer ağırlanmıştır.

İç turizmde destinasyon çeşitliliğini artırmak ve bu destinasyonların ulusal basında tanıtımını yapmak amacıyla 6-8 Ocak 2025 tarihleri arasında Didim'de basın mensupları ağırlanmıştır.

2025 yılı Ocak-Ekim ayları arasında Aydın'da toplam 10 etkinlik gerçekleşmiş olup 14 basın mensubu, 5 influencer, 90 tur operatörü temsilcisi, özel proje kapsamında 48 kişi olmak üzere 16 ülkeden toplam 157 kişi ağırlanmıştır.

Aydın Marka İletişim Çalışmaları kapsamında 2024 yılında başlamış olan Turkaegean Didim reklam filmi 2025 yılında da yayınlanmaktadır. 28 Nisan 2025

tarihinde Euronews Travel internet sitesinde yayınlanan “Türkiye’nin en iyi göllerini keşfedin: Doğanın macerayla bulunduğu yer” konulu makalede ve 22 Mayıs 2025 tarihinde Euronews internet sitesinde yayınlanan “Türkiye’nin en iyi yürüyüş rotaları” konulu makalede Aydın iline yer verilmiştir. 2025 yılı Ekim ayı itibarıyla toplam 100,4 milyon tekil ziyaretçisi olan GoTürkiye platformunda Aphrodisias Antik kenti 15 ayrı sayfada tanıtılmaktadır.

Ayrıca, Kültür Portalı internet sitesinde Afrodisias Antik Kenti, Milet Örenyeri, Alabanda Antik Kenti, Magnesia Antik Kenti, Alinda Antik Kenti ve Nysa Antik Kenti’nin tanıtımı amacıyla internet sayfaları oluşturulmuştur. Oluşturulan sayfalar üzerinden 2025 yılı Ocak-Ekim ayları arasında, Afrodisias Antik Kenti’ni 140, Milet Örenyeri’ni 1.057, Alabanda Antik Kenti’ni 674, Magnesia Antik Kenti’ni 1.844, Alinda Antik Kenti’ni 368 ve Nysa Antik Kenti’ni 354 kişi ziyaret etmiştir.

Bakanlığımız (Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü)’ca;

Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğünce Aydın ilindeki kütüphanelere 2020 yılından bu yana Bakanlığımız Yatırım Bütçesinden bakım-onarım ve donatımına yönelik ödenek gönderilmiştir.

- Koçarlı İlçe Halk Kütüphanesinin bakım-onarım ve tefrişat alımı için 2022 ve 2025 yıllarında ödenek gönderilmiştir.
- Köşk Atilla Koç İlçe Halk Kütüphanesinin bakım-onarım ve tefrişat alımı için 2024 yılında ödenek gönderilmiş olup çalışmaların tamamlanmasının ardından kütüphane, binasında hizmet vermeye başlamıştır.
- Aydın İl Halk Kütüphanesi bina yapımı Bakanlığımız Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü 2025 Yatırım Programına alınmış olup proje alımına yönelik çalışmalar devam etmektedir.
- Kuşadası İlçe Halk Kütüphanesi 312 m² alanda hizmet vermekte iken mevcut kapasitesinin artırılması kapsamında 202 m²’lik bir alanın onarımı-tefrişine yönelik ödenek gönderilmiş ve toplam kullanım alanı 514 m²’ye çıkan kütüphaneye eklenen alan 18.12.2024 tarihinde hizmete açılmıştır.
- Aydın İncirliova İlçe Halk Kütüphanesi tescilli hizmet binasının basit onarım işi için ödenek gönderilmiş olup iş devam etmektedir.
- Aydın Kuşadası İlçe Halk Kütüphanesi Rölöve, Restitüsyon, Restorasyon ve Mühendislik Hizmetleri Projeleri Alım İşine ödenek gönderilmiş olup iş tamamlanmıştır. Uygulamasına yönelik yaklaşık maliyet çalışması devam etmektedir.

Bakanlığımızın Aydın ilindeki tarihi ve antik kentlere özel yayını olmamakla birlikte, Bakanlığımızca Anadolu’da varlık göstermiş tüm uygarlıkların kültürel gelişimini ve ülkemizde bulunan bütün antik kentleri tanıtan “Anadolu Uygarlıkları ve Türkiye’nin Antik Kentleri” ve eserin İngilizce versiyonu olan “Anatolian

Civilizations and Antique Cities of Türkiye” adlı eserin ilk baskısı 2008 yılında, ikinci baskısı ise 2019 yılında yapılmıştır.

Söz konusu eserin Türkçe ve İngilizce versiyonlarının yeniden yayımlanması Bakanlığımız yayın gündemine alınmakla birlikte 2026 yılı içinde 3. baskılarının yapılması planlanmaktadır.

Bakanlığımız (Vakıflar Genel Müdürlüğü)’ca;

Vakıflar Genel Müdürlüğünce, 2025 yılında Didim Kilise (Hisar) Camii’nin restorasyona esas projelerinin hazırlanması için ödenek ayrılmış olup 2026 Yılı Yatırım Programında esaslı onarımının yapılması planlanmaktadır.

Genel Müdürlükçe 2020 yılından bu yana, Aydın ili ve ilçelerinde;

- Aydın-Kuşadası Hacı İbrahim Ağa Camii Basit Onarım İşi,
- Aydın-Efeler Kasaplar Hali Basit Onarım İşi,
- Aydın-Kuşadası Öküz Mehmet Paşa Camii Basit Onarım İşi,
- Aydın-Kuşadası İki Oluklu Camii Basit Onarım İşi,
- Aydın-Efeler Süleymanbey Camii Basit Onarım İşi,
- Aydın-Söke Kaygılı Camii Basit Onarım İşi,
- Aydın-Efeler Karahayıt Camii Basit Onarım İşi,
- Aydın-Efeler Turunçlu Camii Basit Onarım İşi

olmak üzere 8 tescilli eserin onarımları yapılmıştır.

Aydın Valiliği (YİKOB) ve Aydın Vakıflar Bölge Müdürlüğü iş birliği ile 2025 yılında aşağıda yer alan 10 caminin basit bakım-onarım ve tadilat işi yapılmıştır.

- Aydın-Efeler Cihanoğlu Camii
- Aydın-Koçarlı Cihanoğlu Camii
- Aydın-Koçarlı Cincin Cihanoğlu Camii
- Aydın-Efeler Üveys Paşa Camii
- Aydın-Efeler Kırmızı Minareli Camii
- Aydın-Yavuzköy Ahmet Şemsi Paşa Camii
- Aydın-Sultanhisar Atça Bayram Yeri Hacı Kemal Camii
- Aydın-İncirliova Erbeyli Köyü Camii
- Aydın-Nazilli Koca Camii
- Aydın-Nazilli Ağa Camii